

גיות נוי

אדניות על חלונינו

מלבד אלו ודומיהם, אפשר לגדל באדניות צמחים בעלי בצל ופקעת, כגון נרקיס, פרוזיה, יקינתון; אך יש להביא בחשבון, שנקבל מהם פריחה לעונה קצרה בלבד, עליהרוב באביב, ולכן הם לא מהווים פתרון למשך כל השנה. מי שבכל זאת מעוניין בגידולי בצל אלו, אולי למטרה מיוחדת ומתוך כוונה להפסיק אחרי-כן — ישתול בספטמבר-אוקטובר, ויפסיק בהדרגה להשקות בקיץ, אחר הפריחה.

פרחים חד-שנתיים

גם אלו מתאימים לאדניות, אלא שידוע חסרונם: בסוף עונת פריחתם יש להוציאם, והאדנית נשארת ריקה.

הגידול החד-שנתי בא בחשבון לשתילה זמנית, כשעוד אין שתילים מוכנים של צמחים קבועים. בכל מקרה רצוי לשתול שתילים מפותחים, אם אפשר — עם התחלת פריחה. דבר זה אפשר להשיג על-ידי גידולם מראש ב"גושים" או בתוך ערוגה בגינה, או בכלים קטנים, כגון עציצים או גביעי פלסטיק (של תוצרי חלב).

דוגמאות של פרחים חד-שנתיים מתאימים: פרחי משי (מין נמוך), לפריחה כל השנה. שמש וצל.

פטוניה — לפריחה כל השנה. שמש וצל.
פלסלי כסף — לפריחה באביב ובקיץ. רק בשמש.
אמנון ותמר — לפריחה באביב. שמש וצל.
ציניה נמוכה — לפריחה בקיץ. רק בשמש.
גומפרנה — לפריחה בקיץ. רק בשמש.
ציפרי התול — לפריחה באביב ובקיץ. רק בשמש.

צמחי-בית

השימוש בצמחי בית גותן צמיחה מעניינת ומיו-חדת, אבל דורש גם ידיעות ורמה מקצועית בטיפול בהם. מלבד זאת, מוגבל גידול זה לתנאים של חורף לא קר, ולמקום מוגן מרוחות גם בקיץ. כל הצמחים שבקבוצה זו זקוקים לצל, אבל לא לחושך. דוגמאות של צמחים מתאימים:

כגוניה תדירת-פריחה — פריחה במשך כל השנה. בשמת הסולטן (עליזה החרוזה) — במשך כל השנה.

היהודי הנודד — עלים יפים, ללא פריחה. רעיון יפה הוא לגדל מהסוגים בעלי עלווה יפה (ללא פריחה) — מינים שונים באותה אדנית.

קנית „אדניות“, שתלת בהן שתילים — וכבר רואה את בדמיוןך את החלון הפורח, כפי שהתפעלת ממנו בתצלומים המרשימים שהביאו לך מחו"ל, ואשר הסתכלת בהם ממש בקנאה, עד אשר החלטת: גם אני יכולה לעשות זאת!

ובינחוד, שה„מועצה לארץ ישראל יפה“ מאיצה בנו, בכל הזדמנות — „התקיני אדניות בחלונות ביתך“, ואף הכינה מכלים יפים.

והנה, את מחכה, משקה, מטפלת בצמחים — ובכל זאת, זה לא דומה למה שתיארת לעצמך, ורחוק מהדוגמה באותן תמונות מרשימות.

מה הסיבה? במה הטעות?

הטעות העיקרית היא, שלא הבאת בחשבון את השוני בתנאים: טמפרטורה, לחות אוויר, אורך היום. לכל אלו השפעה ניכרת על התפתחות הצמחים. עוד נקודה חשובה: יש להבדיל בין שמש וצל. באופן כללי יש לשייך שמש בוקר — לצד צל, ושמש אחה"צ — לצד שמש; מכאן: צפון ומזרח — צל, דרום ומערב — שמש.

צמחים לאדניות

לא נכון להחליט מראש אילו צמחים נגדל — ואחר-כך להתאמץ ולגדלם על אף התנאים הבלתי מתאימים. להיפך: הנכון הוא לבחור בצמחים כאלו, שיתאימו לתנאים המצויים.

להלן כמה דוגמאות של צמחים חזקים ויפים, המתאימים לשתילה באדניות, ז"א בעלי תכונות של צימוח לא גדול ורחב מדי (אין אנו מעוניינים לגדל עצים באדניות!) ופריחה ממושכת ככל האפשר.

צמחים לשמש

ינקה ורודה, גם זן לבן.
רוכליה שבטבמית — פרחים אדומים בשפע.
פלרגוניום חריף — עלים ריחניים, פרחים קטנים ורודים.

צמחים לצל

אגרטון מכסיקני — פרחים סגולים קטנים, מרובים.
בת-עפרית שעירה — פרחים בצבע כחול עמוק.
יטדיניה אוסטרלית — פרחים קטנטנים בגוון ורוד לבן.

פלרגוניום תריסני (זוחל) — זהו הג'רניום בפי הציבור (המומלץ מטעם „המועצה לארץ ישראל יפה“).

— פעם בשבוע, בערך; יותר — בימי חמסין, ופחות — בעונת הקור. בתחתית האדנית צריכה להיות שכבת חומר מנקז, כגון שברי חרס, חצץ או צדפים. מנסים להשקות הרבה בפעם הראשונה, עד שעודף המים יחלחל החוצה, ומכאן — להפחית עד למידה הנכונה, שלא יהיה עודף.

ר ו ח
בכל מקרה, היא תעצור את התפתחות הצמחים. מכאן, שבמקום שהיא מצויה אפשר לצופף את הצמחים עד כדי 25 ס"מ — וכן יש להשקות לעתים קרובות יותר.

ש ת י ל ה
אפשר לשתול במשך כל השנה, ואחר השתילה לתת השקיה אחת גדושה ממש.
רות בנימין
חוות-נוי, עמק-חפר,
מינהל המחקר החקלאי

רווחי השתילה

בשום אופן לא יותר קרוב מאשר 30—40 ס"מ בין שתיל לשתיל, ובצמחים מסוימים (כגון רוסליה) אפילו 50 ס"מ. באדנית רגילה אין למקם יותר מאשר שורה אחת של צמחים, ובלי שתילות-ביניים.

ז י ב ו ל

יש לדאוג ולמלא את האדניות, מראש, באדמה טובה ופוריה, ואחרי-כן להימנע מתוספות זיבול ודישון. שתיל שלא יתפתח כעבור זמן סביר — **מוטב להחליפו**, מאשר לנסות ולהוסיף לו מזון ובזה להזיק ליתר הצמחים.

ה ש ק י ה

כאן אי אפשר לתת הוראה מדויקת. על האדמה להיות מנוקזת היטב, ז"א לא חולית מדי, שאז תחלחל יותר מהרצוי, ולא כבדה מדי, שאז יתהווה בה חוסר אוורור.
המטרה היא להגיע לתצרוכת של השקיה גדושה